

Byrådssak 1027/23

Rettsinstruks for Oslo kommune - Videredelegering av byrådets fullmakter og ikrafttredelse

Sammendrag:

Bystyret vedtok revidert Rettsinstruks for Oslo kommune den 26. februar 2020 i sak 43, jf. byrådssak 298/19. Den omfatter blant annet kravene til juridisk saksutredning, regler om kvalitetssikring av juridiske vurderinger, bistand fra Kommuneadvokaten, regler om fullmakt i erstatningssaker og andre rettsvister, samt organisatoriske rammer for Kommuneadvokaten. I rettsinstruksen ble også myndighet delegert fra bystyret til byrådet.

I denne saken vedtas videredelegering fra byrådet til byrådene, styret i kommunale foretak, etatssjefene og bydelsdirektørene. Videredelegering til andre enn byrådene gis på vegne av den enkelte byråd for å kunne samle de fleste delegeringene i én sak.

Tidligere har fullmaktene vært begrenset til bestemte beløp, men i revidert rettsinstruks har bystyret vedtatt å knytte beløpsgrensene til grunnbeløpet (G) slik at de justeres automatisk årlig. I denne saken er beløpsgrensene justert i tråd med konsumprisindeksen samt omgjort til G. Enkelte beløpsgrenser er økt for å forenkle og effektivisere saksbehandlingen.

Fullmaktene i denne saken er i all hovedsak en videreføring fra tidligere, men med enkelte endringer i tråd med revidert rettsinstruks.

Enkelte tidligere delegeringsvedtak oppheves i denne saken. Bakgrunnen er at de enten omfattes av denne saken, eller at de ikke lenger er aktuelle å bruke.

Det har vært bred involvering av Oslo kommunes virksomheter i saken.

Med denne saken vedtas det også at revidert rettsinstruks trer i kraft fra vedtaksdato. I henhold til delegert myndighet vedtar også byrådet en mindre vesentlig endring i revidert rettsinstruks for å rette opp en feil. Endringen gjelder ordlyden i rettsinstruksens punkt 10.5 første ledd, jf. vedtakspunkt 2 i denne saken.

Saksfremstilling:

Den reviderte rettsinstruksen inneholder fullmakter som bystyret har delegert til finansutvalget og byrådet. Med mindre bystyret har bestemt noe annet, eller lov setter skranker, kan byrådet delegere sin fullmakt videre, jf. kommuneloven § 10-2 femte ledd.

Kommuneloven § 10-2 femte ledd fastsetter at byrådet bare kan delegere avgjørelsesmyndighet til den enkelte byråd i saker som ikke har prinsipiell betydning. Denne

lovpålagte delegeringsbegrensningen må videreføres når byråden delegerer til underlagte virksomheter, ved at alle saker som har prinsipiell betydning, må behandles av byrådet, finansutvalget eller bystyret. Saker kan eksempelvis være prinsipielle dersom de; ikke er i tråd med byrådets politikk, kan medføre omdømmerisiko for kommunen eller politisk ledelse, eller har prejudikatsverdi. For ordens skyld presiseres at en sak kan være av prinsipiell betydning rettslig sett uten at den er det i kommunelovens forstand. Det er dermed anledning til å delegere avgjørelsesmyndighet i saker som er prinsipielle rettslig sett, så lenge de ikke er av prinsipiell betydning etter kommuneloven. At en sak kan ha rettslig prinsipiell betydning, kan eksempelvis være en sak med et uavklart rettsområde eller en problemstilling som ikke er avklart i domstolene tidligere. Det oppstår til stadighet spørsmål om hvor langt en fullmakt rekker. Ved berettiget tvil om hvem som har fullmakt etter rettsinstruksen og denne saken, kan virksomheten eller byrådsavdelingen rådføre seg med Kommuneadvokaten og Byrådslederens kontor.

I denne saken foreslås det å vedta delegering til byrådene, styret i kommunale foretak, etatssjefene og til bydelsdirektørene. Ettersom myndighet bare kan delegeres ledd for ledd i linjen, foreslås det at delegering til andre enn byrådene fattes på vegne av byrådene.

Hensikten med å samle fullmaktsdelegeringene i denne saken er å få et ensartet mønster for fullmaktsfordelingen mellom byrådet og byrådene, og mellom byrådene og underlagte virksomheter. I tillegg gir det en bedre oversikt over delegeringene etter rettsinstruksen. Denne fremgangsmåten endrer ikke byrådenes ansvar og fullmakter. De delegeringsrammene som fastlegges, er øvre beløpsgrenser, og vedkommende byråd kan trekke tilbake, innskrenke delegert fullmakt eller spesifisere vilkårene for delegeringene til sine underlagte virksomheter, jf. også sakens punkt 1. Dersom det ikke foreligger en delegeringssperre, kan de som har fått delegert myndighet i denne saken, internt delegere myndigheten videre.

Det er alltid viktig å se delegeringene i denne saken i sammenheng med bestemmelsene i rettsinstruksen (bystyrevedtak 43/20) og byråds sak 298/19 om revidert rettsinstruks. Enkelte bestemmelser kan inneholde opplysninger som begrenser eller utfyller de gitte fullmaktene i denne saken.

Fullmaktene har frem til nå vært beløpsmessig begrenset, og hensikten har vært å regulere dem årlig i henhold til endringer i konsumprisindeksen. Det har vært en svakhet med ordningen at regulering har blitt foretatt uregelmessig, og siste regulering fant sted i 2014. For å sikre jevnlig regulering av beløpsgrensen, og for at den skal fange opp utviklingen i pengeverdien, er det vedtatt i den reviderte rettsinstruksen å knytte beløpsgrensene til grunnbeløpet (G). Beløpsgrensene vil dermed automatisk reguleres årlig. Grensen mellom byrådets og finansutvalgets fullmakt er satt til 350 G, hvilket utgjør 39 016 950 kr (per 1. januar 2023).

Det presiseres at Rettsinstruksens fullmaktsbestemmelser ikke gjelder for forlik i tvist som ikke er fremmet for domstolene, med mindre forliket inngås som ledd i et erstatningsoppgjør. Det innebærer at Rettsinstruksen ikke regulerer kompetansen til å inngå forlik i andre saker, som for eksempel:

- Å inngå forlik som sluttoppgjør i en entreprisesak
- Å inngå forlik etter oppsigelse om at ansatte likevel får beholde jobben, men får annen stilling
- Å inngå forlik om at omstridt areal i hevdssak anses for å tilhøre kommunen og motparten med en halvdel hver.

For saker som er fremmet for domstolene, gjelder fullmaktsbestemmelsene enten forlik inngås i retten eller utenrettslig.

Nedenfor fremgår en kort omtale av fullmaktene som er gitt i denne saken.

Del 2 Fullmakter ved erstatningsoppgjør og rettstvister – Videredelegering etter rettsinstruksen punkt 10.1

Fullmaktene i punkt 2 til 7 er i hovedsak en videreføring fra tidligere. Beløpsgrensene er justert i tråd med konsumprisindeksen samt omgjort til G. Enkelte beløpsgrenser er også økt for å forenkle og effektivisere saksbehandlingen. Beløpsgrensen for når saker må forelegges Kommuneadvokaten er også noe oppjustert. Bakgrunnen er at det ikke er behov for å forelegge enklere saker uten store økonomiske konsekvenser for Kommuneadvokaten. Det er i tillegg gjort noen endringer som beskrives nedenfor.

2 Fullmakt til å godkjenne erstatningsoppgjør og inngå forlik

Byrådet presiserer at fullmakten i punkt 2 kun omfatter beslutninger om å motta eller godta erstatningsoppgjør. Uttrykket «godkjenne erstatningsoppgjør» omfatter beslutning om å utbetale erstatning og beslutning om å akseptere et mindre erstatningsoppgjør enn kommunen mener å være berettiget til. Ordlyden omfatter ikke beslutning om å fremme erstatningskrav eller regresskrav. Videredelegeringen vil derfor kun gjelde der hvor kommunen går med på et erstatningsoppgjør som fraviker hva den mener er riktig, altså hvor det inngås et forlik. I de tilfellene hvor skadevolder uten videre godtar kommunens krav, skjer ingen etterfølgende beslutning om at dette skal godtas eller mottas.

Byrådet legger til grunn at det å inngå avtaler om dekning av erstatningsboliger eller hotellovernatting i forbindelse med kommunal anleggsvirksomhet, faller inn under punkt 2.

I siste avsnitt under punkt 2 er det en bestemmelse om at for krav under 5 G kan byråden beslutte at Kommuneadvokatens uttalelse i hvert enkelt tilfelle ikke er nødvendig. Dette gjelder for saker der det regelmessig oppstår erstatningsplikt og Kommuneadvokaten har utarbeidet standardrutiner for saksbehandlingen. Det presiseres at gjeldende standardrutiner og fullmakter videreføres. Virksomhetene må likevel så snart som mulig innhente ny beslutning fra byråden om at Kommuneadvokatens uttalelse i hvert enkelt tilfelle ikke er nødvendig. I tillegg må Kommuneadvokaten eventuelt godkjenne de foreslåtte standardrutinene.

5 Fullmakt i ikke-økonomiske rettstvister

I siste avsnitt i under punkt 5 er det åpnet for at byråden kan videredelegere uten at det settes vilkår om at enkeltsakene forelegges Kommuneadvokaten. Dette kan gjøres i akuttsaker etter barnevernloven og i tvangssaker etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10. Felles for disse sakene er at det er korte tidsfrister, og at det er saker hvor Barne- og familieetaten ofte ivaretar prosessoppdraget selv, etter avtale med Kommuneadvokaten. En foreleggelsesplikt er upraktisk i disse tilfellene.

6 Fullmakt til å fremme motkrav

Det er inntatt et nytt fjerde avsnitt i rettsinstruksen punkt 10.1 som omhandler fullmakten til å fremme motkrav. Tidligere var det uklart om fullmakten til å fremme motkrav i en sak hvor kommunen var saksøkt, fulgte de samme fullmaktsreglene som når kommunen tok ut søksmål. For å tydeliggjøre dette er det i revidert rettsinstruks presisert at de gitte fullmaktene etter punkt 10.1 første og andre avsnitt også omfatter å fremme motkrav i disse sakene, med

mindre motkravet har prinsipiell betydning. I mange saker hvor det er aktuelt å fremme motkrav, henger motkravet sammen med hovedkravet. At man i slike tilfeller vil fremme motkrav, er gjerne en kurant beslutning som i mange tilfeller kan treffes på et lavt nivå.

På bakgrunn av dette er det derfor foreslått i denne sakens punkt 6 at etatssjef og bydelsdirektør delegeres fullmakt til å fremme motkrav opp til grensen for den enkelte byråds fullmakt. Dette gjelder kun dersom motkravet springer ut av samme forhold som hovedkravet, og saken ikke har prinsipiell betydning. Vilkåret «springer ut av samme forhold» skal tolkes vidt, slik at det skal relativt lite til for at det er oppfylt. Vilkåret er først og fremst tatt inn for å trekke en grense mot motkrav som ikke har noen sammenheng med hovedkravet. Hvis for eksempel krav og motkrav bygger på det samme kontraktsforholdet, er vilkåret oppfylt. Foreldelsesloven § 26 har en lignende formulering, men det er ikke ment at forståelsen av denne bestemmelsen skal legge føringer her.

7 Utfyllende bestemmelse om beregning av kravets verdi

I punkt 7 er det inntatt en bestemmelse om beregning av kravets verdi, som supplerer bestemmelsen om verdiberegning i rettsinstruksen punkt 10.1 siste avsnitt. Punkt 7 er en utfyllende bestemmelse, og er gitt i medhold av rettsinstruksen punkt 2. Punkt 7 klargjør hvordan kravets verdi skal beregnes for:

- forsinkelsesrenter
- merverdiavgift
- sakskostnader

Dette er poster som ofte oppstår, og som det er praktisk å regulere hvordan man skal forholde seg til ved beregning av kravets verdi. Punkt 7 gjelder både for verdiberegningen i videredelegeringen og for verdiberegning etter rettsinstruksen. For eksempel når det etter rettsinstruksen punkt 10.1 skal avgjøres om et krav er over eller under 350 G.

Del 3 Videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.2 til punkt 15

8 Særlige regler om visse former for anke – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.2

Bestemmelsen er ny i rettsinstruksen og gir særlige regler for visse former for anke. Den fastsetter det som allerede er praksis i kommunen, og fullmaktene som gis, er også i tråd med det. Det foreslås i denne sakens punkt 8 at den enkelte byråd, styret for kommunale foretak, etatssjef og bydelsdirektør, innenfor sitt ansvarsområde, har fullmakt til å beslutte avledet anke og anke av avgjørelser som ikke avgjør saken. Avgjørelser som ikke avgjør en sak, kan være oppnevning av sakkyndig, bevisfremleggelse o.l. Fullmakten gjelder ikke dersom saken har prinsipiell betydning.

9 Fullmakt til å ta imot forkynnelser, utpeke stedfortreder – videredelegering etter punkt 10.4

Det følger av domstolloven at det er ordføreren som har kompetanse til å ta imot stevninger og forliksklager på kommunens vegne. Kommuneadvokaten har i tillegg til den alminnelige prosessfullmakten fått fullmakt til å motta forkynnelser som nevnt i domstolloven § 193, jf. rettsinstruksens punkt 4. I utgangspunktet har det vært ønskelig å verne om at det som hovedregel bare er ordføreren som kan vedta forkynnelser. Bakgrunnen er at det reduserer faren for at virksomheter uten myndighet vedtar forkynnelser de blir forelagt, og det er enkelt for domstolene å forholde seg til. Derfor bør ikke myndigheten til å motta forkynnelser delegeres mer enn det som er nødvendig.

Byrådet har likevel fått fullmakt til å delegere kompetansen til å motta forkynnelser på kommunens vegne til andre enn ordføreren, innenfor rammen av domstollosen § 194. Videre har byrådet fått fullmakt til å utpeke stedfortreder i enkeltsaker eller i bestemte sakstyper, jf. tvisteloven § 2-5 andre ledd. I revidert rettsinstruks pekes det på at det kan være praktisk å delegere myndigheten til å motta forkynnelser fra forliksrådet i inkassosaker, som i dag håndteres av Innkrevningsetaten (tidligere Kemnerkontoret). Myndigheten er derfor i denne sakens punkt 9 delegert til Innkrevningsetaten.

Videre i punkt 9 gis Boligbygg Oslo KF fullmakt til å motta forkynnelser fra Husleietvistutvalget i sine saker, og forkynnelser fra Oslo tingrett i saker som gjelder tvangsfravikelse og midlertidig sikring. Boligbygg Oslo KF har hvert år mange husleiesaker til behandling for Husleietvistutvalget (HTU) og Oslo tingrett (avdelingene som tidligere var Oslo byfogdembete). Sakene for HTU kan gjelde alle sider av leieforholdet, men vanlige sakstyper er oppsigelse, erstatningskrav og leiers krav om leiereduksjon. Sakene for Oslo tingrett gjelder begjæring om fravikelse etter heving eller ved opphold uten rettslig grunnlag (for eksempel fravikelse av fremleietaker), samt begjæring om midlertidig forføyning der det pga. fare for liv, helse eller alvorlig skade på eiendommen er nødvendig at leier fravikes umiddelbart. Dette er saker som behandles i egne avdelinger i Oslo tingrett. Kommuneadvokaten har godkjent at Boligbygg fører disse sakene selv.

I alle sakene som nevnt ovenfor har Boligbygg behov for å kunne motta forkynnelser av dokumenter. Dette gjelder for eksempel forkynning av leiers klage til HTU, innkalling til partsmøter i HTU og rettsmøter i tingretten samt vedtak og kjennelser. Sett hen til det høye antallet saker og at det ofte opereres med korte frister, fremstår det som hensiktsmessig å opprettholde dagens praksis, slik at Boligbygg fortsatt har fullmakt til å motta forkynnelser i disse sakene.

I revidert rettsinstruks er det inntatt et nytt tredje avsnitt, hvor det åpnes for at byrådet kan bestemme hvem som skal være kommunens stedfortreder i enkeltsaker eller i bestemte sakstyper. Det er i utgangspunktet ordføreren som er kommunens rettslige representant, jf. kommuneloven § 6-1, og kommunens stedfortreder, jf. tvisteloven § 2-3, jf. § 2-5, jf. domstollosen § 191. Det er et behov for å delegere denne myndigheten for saker som behandles i forliksrådet. Det er et krav om at kommunen må møte med stedfortreder i forliksrådet, og kravet gjelder selv om kommunen møter med prosessfullmektig, jf. tvisteloven § 6-6. En slik ordning har vi ikke i dag, og kommunen risikerer derfor jevnlig fraværdsdom når man møter i forliksrådet uten ordføreren, og uten at det er utpekt stedfortreder. Det vil være upraktisk om byrådet skal involveres for å foreta delegering av stedfortrederrollen i de mange enkeltsakene som behandles i forliksrådet. Det vurderes derfor at adgangen til å utpeke stedfortreder bør delegeres ned til bydelsdirektør, etatssjef og foretaksstyret. Byrådene bør også bli delegert slik fullmakt, slik at byrådene kan utpeke stedfortreder for saker som behandles av byrådsavdelingen. Personer som får delegert stedfortrederrollen, må være tilsatt eller tilknyttet den aktuelle delen av virksomheten.

Delegering av stedfortrederrollen kan skje for bestemte sakstyper, jf. tvisteloven § 6-6 annet ledd. Det må dermed angis en beskrivelse av sakstypen ved at delegeringen eksempelvis knyttes opp til sakstypen virksomheten har ansvar for. Saker som har prinsipiell betydning (i kommunelovens forstand), kan ikke være omfattet, jf. kommuneloven § 10-2 femte ledd.

Det oppstilles ikke en økonomisk grense for de sakstypene som delegeringen skal omfatte. Det vurderes at det er mest praktisk om for eksempel en bydelsdirektør kan utpeke en

stedfortreder, selv om kravet fra motparten er så høyt at bydelsdirektøren ikke har intern fullmakt til å akseptere kravet i sin helhet. Dersom for eksempel det vesentlige av kravet frafalles i forliksrådmøtet, kan det endelige forliket ligge innenfor bydelsdirektørens fullmakt. Det anses unødvendig å involvere byrådet i et tilfellet som det nevnte. Risikoen for at den som er utpekt som stedfortreder, kan binde kommunen ut over de interne fullmaktsgrensene, er der enten det er byrådet eller noen lenger ned i hierarkiet som utpeker stedfortrederen. Det er derfor ingen tungtveiende hensyn som taler imot denne ordningen.

Det vurderes at den delegerte fullmakten til å utpeke stedfortreder ikke skal begrenses til kun å gjelde opptreden for forliksrådet. Det kan også være aktuelt i saker for domstolene hvor stedfortreder kan pålegges å møte, jf. tvisteloven § 23-1. Det er svært sjeldent at kommunen pålegges personlig møteplikt. På den ene siden kan det tilsi at byrådet bør forelegges spørsmålet om hvem som skal være stedfortreder når saken er så spesiell at kommunen pålegges personlig møteplikt. På den andre siden har det en verdi at reglene for å utpeke stedfortreder er mest mulig like, enten saken skal opp for forliksrådet eller tingretten, for å minske faren for fraværdsdom. Det vurderes derfor som fornuftig at det ikke oppstilles en begrensning om at stedfortreder bare kan utpekes for saker for forliksrådet.

10 Fullmakt til å frafalle og ettergi kommunens krav på sakskostnader – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.5

Bestemmelsen bygger på forrige rettsinstruks punkt 7.4, men i revidert rettsinstruks og i denne saken omfatter fullmakten også situasjoner hvor det er kommunens eget søksmål eller anke som trekkes.

Spørsmålet om å frafalle sakskostnader skjer ofte som ledd i forhandlinger og har mange paralleller med å inngå forlik. Derfor vurderes det som naturlig at myndigheten delegeres. I punkt 10 er det inntatt et vilkår om at sakskostnader kommunen er tilkjent, bare kan frafalles i spesielle tilfeller. Dette innebærer at det antageligvis ikke vil være tale om mange saker hvor dette er aktuelt, siden det generelt ikke vil være kurant å frafalle sakskostnader som kommunen er tilkjent. Det bemerkes at byrådet i denne saken endrer ordlyden i rettsinstruksens punkt 15 første ledd. Det vises til vedtakspunkt 2 og omtale av dette på side ni.

Det er i tillegg inntatt et vilkår om at det kun kan besluttes å frafalle sakskostnader når instansen selv dekker Kommuneadvokatens kostnader (timer), eller det er innhentet samtykke fra Kommuneadvokaten. For fakturerbare virksomheter vil ikke dette vilkåret ha praktisk betydning, men for de virksomhetene som Kommuneadvokaten ikke fakturerer, vil dette innebære at de må ta den økonomiske kostnaden selv. Dette gjelder ikke der Kommuneadvokaten selv samtykker til at sakskostnadene frafalles. I slike tilfeller bør det være mulig for virksomheten og Kommuneadvokaten å bli enige om en kostnadsfordeling av Kommuneadvokatens påløpte kostnader.

11 Fullmakt til å tilstå billighetserstatning – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.6

Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende fullmakter. Fullmaktsgrensene for den enkelte byråd, styret i kommunalt foretak, etatssjef og bydelsdirektør er justert i tråd med konsumprisindeksen (fra 2014 til 2022). Beløpsgrensene for når spørsmålet om erstatningsplikt må forelegges Kommuneadvokaten, er doblet for den enkelte byråd og styret i kommunale foretak. Beløpsgrensen er også hevet for etatssjefer og bydelsdirektører,

tilsvarende fullmaktsgrensen deres. Bakgrunnen er at det anses unødvendig at Kommuneadvokaten skal få seg forelagt erstatningsspørsmål i saker med veldig lave beløp.

12 Fullmakt til å avgjøre dekning av advokatutgifter til kommunalt ansatte – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.7

Bestemmelsen er ny, men den viderefører delegeringen som ble vedtatt den 6. mars 1980 i byrådssak 1051/89. I byrådssaken ble følgende vedtatt: «Finansdirektøren gis fullmakt til å avgjøre om kommunen skal dekke utgifter til advokat når det blir tatt ut søksmål mot en tjenestemann for forhold som har tilknytning til tjenesten». Delegeringen er også nedfelt i rundskriv 56/90. Det vedtas i denne saken at vedtaket i byrådssak 1051/89 og rundskriv 56/90 oppheves.

Kommunalt ansatte kan i tjenesteøyemed bli gjenstand for søksmål fra klienter eller samarbeidspartnere. I denne sakens punkt 12 delegeres byråden for finans fullmakt til å avgjøre om kommunen skal dekke utgifter til advokat når det blir tatt ut søksmål mot en tjenestemann for forhold som har tilknytning til tjenesten.

13 Fullmakt vedrørende konfliktrådsbehandling – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 11

Punkt 13 i denne saken viderefører gjeldende rettsinstruks punkt 6, men med endret beløpsgrense som er satt i tråd med beløpsgrensene i punkt 10.1.

Vilkårene i bestemmelsens annet ledd er en videreføring fra gjeldende delegeringsvedtak og byrådsvedtak 1210/06.

I byrådsvedtak 1007/03 videredelegerte byrådet sin fullmakt til byrådene, og i byrådsvedtak 1210/06 ble byrådene gitt adgang til å videredelegere sin fullmakt til etatssjefer og bydelsdirektører. Tidligere har fullmakten blitt videredelegert til samtlige bydelsdirektører, men bare til enkelte etatssjefer. Av hensyn til likebehandling og et enklere regelverk blir fullmakten i denne saken videredelegert til samtlige bydelsdirektører og etatssjefer.

14 Påtalebegjæring og anmeldelse til politiet – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 12

Bestemmelsen er ny i den reviderte rettsinstruksen. Etter instruks for saksbehandling om økonomiske uregelmessigheter og misligheter i Oslo kommune (IN-0032) punkt 4 a) har virksomhetsleder fullmakt til å anmelde mistanke om økonomiske misligheter i tjenesten til politiet der kommunen er fornærmet part.

I denne sakens punkt 14 videredelegeres fullmakten til å begjære påtale, og til å anmelde mistanke om straffbart forhold til politiet, til den enkelte byråd, styret for kommunalt foretak, etatssjef og bydelsdirektør. Fullmakten er begrenset til saker som ikke har prinsipiell betydning. I tillegg er fullmakten til styret i kommunalt foretak og etatssjef og bydelsdirektør avgrenset mot saker hvor det foreligger særlige grunner som tilsier at beslutning om anmeldelse bør treffes av politisk nivå. Bakgrunnen for denne begrensningen er at enkelte saker kan være av en karakter som medfører at beslutningen om å anmelde bør treffes av politisk nivå. For eksempel kan dette gjelde saker der det er tale om å anmelde en politiker, en annen kommune, et statlig organ o.l.

15 Fullmakt til å vedta forelegg og administrative gebyr – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 13

Bestemmelsen viderefører rettsinstruksens punkt 7.6, men med et tillegg om administrative overtredelsesgebyr, som i dag ikke er særskilt regulert.

Byrådet videredelegerte 23. januar 2003 i byrådssak 1007/03 sin kompetanse, i medhold av bystyrets vedtak av 16. oktober 2002 i sak 398/02, til å vedta forelegg til den enkelte byråd. Det fremgår av byrådssak 1007/03 at myndigheten ikke kan videredelegeres til underliggende virksomheter, og den forutsettes bare å gjelde i saker som ikke har prinsipiell betydning. Fullmakten delegeres til den enkelte byråd i denne sakens punkt 15 med en begrenset adgang til videredelegering. Rettsinstruksen er endret og regulerer ikke lenger bare vedtakelse av forelegg, men også administrative gebyrer. Utvidelsen av rettsinstruksen til å gjelde administrative gebyrer innebærer at det vil være lite hensiktsmessig med en absolutt delegeringssperre. Det er ikke hensiktsmessig at vedtakelse av et for eksempel administrativt ilagt parkeringsgebyr må avgjøres på politisk nivå. Det samme hensynet gjør seg langt på vei gjeldende for forelegg med lave beløp. På denne bakgrunn åpnes det for at vedtakelse av forelegg og administrative gebyrer kan delegeres når forelegget eller gebyret ikke er større enn kr 0,05 G.

16 Fullmakt til å begjære konkurs – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 14

Bestemmelsen er ny i rettsinstruksen. I denne sakens punkt 16 delegeres fullmakten videre til styret i kommunale foretak, til etatssjef og bydelsdirektør som har et krav, når saken ikke har prinsipiell betydning.

17 Fullmakt til å utsette foreldelsesfrister – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 15

Bestemmelsen er ny i rettsinstruksen. I denne sakens punkt 17 delegeres fullmakten videre til den enkelte byråd, styret i kommunalt foretak, etatssjef og bydelsdirektør. Fullmakten er begrenset til saker som ikke har prinsipiell betydning.

18 Særnamsmyndighet og skriftlig behandling av klager og innsigelser

Før skatteoppkreveroppgavene ble overført fra Kemnerkontoret til Skatteetaten i november 2020 fulgte det av særlovene (eigedomsskattelova, vegtrafikkloven, vass- og avløpsanleggslova, forurensningsloven og brann- og eksplosjonsvernloven) at skatteoppkreveren kunne kreve inn disse kravene etter reglene i skattebetalingsloven. Etter overføringen til staten beholdt kommunene særnamsmannskompetansen for disse kravene, og Innkrevingsetaten (tidligere Kemnerkontoret) har fortsatt å utføre denne oppgaven.

Det vurderes at beste løsning er å videreføre gjeldende praksis slik at Innkrevingsetaten utøver kommunens særnamsmannskompetanse når det gjelder pengekrav som innfordres etter bestemmelsene i skattebetalingsloven kapittel 13 og 14. Det er derfor inntatt en ny delegeringsbestemmelse i nytt punkt 18 som gir Innkrevingsetaten fullmakt til å forestå skriftlig klagesaksbehandling for tingrett og lagmannsrett i disse sakene. Kravene dette gjelder, er eiendomsskatt, årsgebyr for vann- og avløp, feieavgift, renovasjonsgebyr, tilknytningsgebyr for vann- og avløp, parkeringsgebyr og tilleggsgebyr for bruk av piggdekk. I slike saker kan klage på utlegg, utleggstrekk og motregning i skatteoppgjør bli oversendt tingretten for rettslig klagesaksbehandling etter reglene i tvangsfullbyrdsloven.

Byrådslederens vurdering

Fullmakt til å saksbehandle krav før det reises et søksmål, herunder treffe saksforberedende beslutninger som for eksempel utsettelse av søksmålsfrist, ligger etter alminnelige fullmakter til den virksomheten som har fullmakt til saksområdet.

Videre delegering i denne saken må ses i sammenheng med den reviderte rettsinstruksen. Videre er det viktig å se hen til forarbeidene til rettsinstruksen, i byrådssak 298/19, og til saksfremstillingen i denne saken ved tolkningstvil.

I arbeidet med denne saken har det kommet opp en problemstilling knyttet til revidert rettsinstruks punkt 4 om advokatbistand i kommunen. Det uklart om denne bestemmelsen omfatter regulering av forholdet mellom Kommunal inkasso i Innkrevingsetaten og Kommuneadvokaten. Kommunal inkasso sender av og til saker til forliksrådet om inndriving av kommunens utestående krav. I revidert rettsinstruks punkt 4 sjette avsnitt er følgende bestemt: *«Kommuneadvokaten kan i den enkelte rettssak eller for typer av rettssaker samtykke i at virksomheter ved ansatt jurist eller jordskifte kandidat selv prosederer rettssaker der kommunen er representert ved vedkommende virksomhet.»* Byrådsleder vurderer at bestemmelsen medfører at Kommuneadvokaten kan gi samtykke til at Kommunal inkasso kan opptre som prosessfullmektig i inndrivingssaker i forliksrådet.

Oslo kommunes underliggende etater, kommunale foretak og bydeler har blitt involvert i saken. Det har innkommet flere innspill som hovedsakelig er innarbeidet i saken.

I bystyresak 43/20, Revidert rettsinstruks for Oslo kommune, har byrådet fått delegert fullmakt til å vedta mindre vesentlige endringer i rettsinstruksen, jf. vedtakspunkt 2. Med hjemmel i dette vedtaket har byrådet besluttet at ordlyden i rettsinstruksens punkt 10.5 første ledd første punktum endres. Bakgrunnen er at vilkåret «i spesielle tilfeller» ved en inkurie har blitt plassert i første ledd første punktum, istedenfor i første ledd andre punktum. Det vises til at det i byrådssak 298/19 fremgår på side 17 at første ledd «bygger på dagens instruks punkt 7.4», og at det kun er en mindre endring som medfører at det også er hjemmel til å frafalle saks kostnader hvis det er kommunens eget søksmål eller anke som trekkes. Det som derimot ikke fremgår av omtalen, er at bestemmelsen også inneholder en ganske betydelig endring ved at det er innført et vilkår om at det må foreligge «spesielle tilfeller» for at saks kostnader kan frafalles. Dette tilsier at det ikke har vært tilsiktet at vilkåret «i spesielle tilfeller» skulle knyttes til første ledd første punktum. Når det gjelder punkt 10.5 første ledd andre punktum, fremkommer det imidlertid av byrådssaken at dette er en ny regel, og at «(h)elt unntaksvis kan det også være ønskelig å ettergi tilkjente saks kostnader (...)», jf. byrådssak 298/19 side 17. Dette vil også være mest logisk i henhold til rettsinstruksens system for øvrig. Feilen rettes derfor opp i denne saken.

Byrådet har fått fullmakt til å beslutte ikrafttreden for rettsinstruksen, jf. bystyrets vedtak av 26. februar 2020 sak 43, vedtakspunkt 3. Det foreslås at rettsinstruksen iverksettes straks byrådet har truffet endelig vedtak i denne saken. Fra samme tidspunkt vil tidligere delegeringer bli opphevet.

Lover og regelverk, tidligere vedtak

- Revidert rettsinstruks for Oslo kommune, byrådssak 298/19 og bystyrets vedtak 43/20
- Rettsinstruks for Oslo kommune, bystyrets vedtak 10/2001
- Rundskriv 6/2014, Rettsinstruks for Oslo kommune – fullmakter justert 01.01.2014
- Delegeringsvedtak DV-0228 og byrådsvedtak 1007/03, Fullmakt til å foreslå, samtykke til og eventuelt godkjenne eller forkaste resultat av konfliktrådsbehandling – byrådenes fullmakt

- Delegeringsvedtak 0394 og byrådets sak 47/08, Fullmakt til å foreslå, samtykke til og eventuelt godkjenne eller forkaste resultat av konfliktrådsbehandling – virksomhetenes fullmakt
- Delegeringsvedtak 0842 og byrådets sak 3/07, Fullmakt til å foreslå, samtykke til og eventuelt godkjenne eller forkaste resultat av konfliktrådsbehandling – bydelenes fullmakt
- Delegeringsvedtak IN 0039 og byrådsvedtak 1210/06, Kommunale foretaks myndighet ved konfliktrådsbehandling
- Delegeringsvedtak DV 0375 og bystyrets vedtak 10/01, Rettsinstruks – delegering av myndighet
- Delegeringsvedtak DV 0374 og byrådets vedtak 1534/01, Rettssaker – fullmakter

Økonomiske og administrative konsekvenser

Saken anses ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Administrasjonen må gjennomgå fullmakter og rutiner knyttet til rettsinstruksen. Som en konsekvens av dette kan det bli behov for å oppdatere og innhente nye delegeringsvedtak.

Vedtakskompetanse

I henhold til bystyrets vedtak 43/20 har byrådet fått delegert fullmakter etter rettsinstruksen, jf. vedtakspunkt 1. Byrådet har videre fått delegert fullmakt til å vedta tidspunkt for rettsinstruksens ikrafttredelse, jf. vedtakspunkt 3.

I reglement for byrådet er byrådet gitt fullmakt til å gi byrådets medlemmer myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke bystyret har bestemt noe annet, jf. § 3-2 annet ledd og kommuneloven § 10-2 femte ledd. Byrådets myndighet kan delegeres til underliggende organer så lenge bystyret ikke har bestemt noe annet.

I henhold til bystyrets vedtak 43/20 har byrådet også fått delegert fullmakt til å gi utfyllende bestemmelser, eller vedta mindre vesentlige endringer i rettsinstruksen, jf. vedtakspunkt 2.

Byrådslederen innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. I medhold av bystyrets vedtak 43/20 *Revidert rettsinstruks for Oslo kommune*, videredelegeres byrådets fullmakter i punkt 10 til og med punkt 15 slik:

DEL 1 Innledende bestemmelser

1 Byrådenes fullmakt

Delegering til styret i kommunale foretak, etatssjefer og bydelsdirektører skjer på vegne av byråden. Byråden kan trekke tilbake, innskrenke eller sette ytterligere vilkår for delegeringen til styret i kommunale foretak, etatssjef og bydelsdirektør.

DEL 2 Fullmakter ved erstatningsoppgjør og rettstvister – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.1

2 Fullmakt til å godkjenne erstatningsoppgjør og inngå forlik

Fullmakt til å godkjenne erstatningsoppgjør og inngå forlik videredelegeres til:

- a) den enkelte byråd innenfor dennes ansvarsområde:

Krav til og med 71 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

b) styret for kommunale foretak:

Krav til og med 71 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

c) etatssjef og bydelsdirektør:

Krav til og med 14 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

For krav under 5 G i saker der det regelmessig oppstår erstatningsplikt, kan byråden beslutte at det ikke er nødvendig å forelegge saken for Kommuneadvokaten dersom Kommuneadvokaten har utarbeidet standardrutiner for saksbehandlingen.

3 Fullmakt til å beslutte at det skal fremmes sak for domstolene, herunder forliksrådet

Fullmakt til å beslutte at det skal fremmes sak for domstolene, herunder forliksrådet, videredelegeres til:

a) den enkelte byråd innenfor dennes ansvarsområde:

Krav til og med 71 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

b) styret for kommunale foretak:

Krav til og med 14 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

c) etatssjef og bydelsdirektør:

Krav til og med 14 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten. Innkrevingssetaten trenger ikke forelegge innfordringssaker for Kommuneadvokaten før det fremmes sak for forliksrådet.

4 Fullmakt til å beslutte at rettsavgjørelse som avgjør saken, skal ankes

Fullmakt til å beslutte at rettsavgjørelse som avgjør saken, skal ankes, videredelegeres til:

a) den enkelte byråd innenfor dennes ansvarsområde:

Krav til og med 71 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten. Dersom kommunen har engasjert annen prosessfullmektig, kan vedkommende byråd gi denne tilsvarende fullmakt i den aktuelle saken.

b) styret for kommunale foretak:

Krav til og med 71 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

c) etatssjef og bydelsdirektør:

Krav til og med 14 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

5 Fullmakt i ikke-økonomiske rettstvister

Fullmakter gitt etter bestemmelsene i punkt 2 til 4 til den enkelte byråd og styret for kommunale foretak, gjelder også i ikke-økonomiske rettstvister der saken ikke har prinsipiell betydning og saken er forelagt Kommuneadvokaten.

Byråden kan videredelegere til etatssjef eller bydelsdirektør innenfor avgrensede rettsområder når effektivitetshensyn tilsier det, og det settes vilkår om at enkeltsakene forelegges Kommuneadvokaten. Følgende saker kan delegeres som nevnt uten at det settes vilkår om at enkeltsakene forelegges Kommuneadvokaten:

- akuttsaker etter barnevernloven
- tvangssaker etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10.

6 Fullmakt til å fremme motkrav

Fullmakter gitt etter bestemmelsene i punkt 2 til 5 omfatter også fullmakt til å fremme motkrav, med mindre motkravet har prinsipiell betydning slik at fullmakten hører under byrådet eller finansutvalget.

Dersom motkravet springer ut av samme forhold som hovedkravet, har etatssjef og bydelsdirektør fullmakt til å fremme motkrav opp til grensen for den enkelte byråds fullmakt.

7 Utfyllende bestemmelse om beregning av kravets verdi

Ved beregning av kravets verdi i rettsinstruksen og dette vedtaket om videredelegering, medtas bare renter i den grad de er omtvistet i seg selv, uavhengig av tvisten om hovedstolen.

Merverdiavgift inngår bare i verdiberegningen i den grad kommunen ikke har fradragsrett eller rett til merverdiavgiftskompensasjon, og merverdiavgift dermed medfører en endelig kostnad for kommunen.

Motpartens eller kommunens sakskostnader inngår ikke i verdiberegningen, med mindre de inngår som del av et erstatningsoppgjør/forliksbeløp kommunen skal betale eller motta.

DEL 3 Videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.2 til punkt 15

8 Særlige regler om visse former for anke – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.2

Den enkelte byråd, styret for kommunale foretak, etatssjef og bydelsdirektør har, innenfor sitt ansvarsområde, fullmakt til å beslutte:

- a) å anke en sak dersom motparten har anket (avledet anke), jf. tvistemålsloven § 29-7. Dette gjelder ikke dersom saken har prinsipiell betydning.
- b) om avgjørelser som ikke avgjør saken, skal ankes eller ikke.

9 Fullmakt til å ta imot forkynnelser og utpeke stedfortreder – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.4

Innkrevingssetaten har fullmakt til å motta forkynnelser i saker som etaten har til innfordring. Boligbygg Oslo KF har for sine saker fullmakt til å motta forkynnelser fra Husleietvistutvalget, og til å motta forkynnelser fra Oslo tingrett i saker som gjelder tvangsfravikelse og midlertidig sikring.

Den enkelte byråd, styret for kommunale foretak, etatssjef og bydelsdirektør har, i saker innenfor sitt ansvarsområde, fullmakt til å utpeke stedfortreder i enkeltsaker eller i bestemte sakstyper, jf. tvisteloven § 2-5 andre ledd. Fullmakten gjelder ikke saker som har prinsipiell betydning.

10 Fullmakt til å frafalle og ettergi kommunes krav på sakskostnader – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.5

Den enkelte byråd, styret for kommunale foretak, etatssjef og bydelsdirektør har i sak innenfor sitt ansvarsområde fullmakt til å frafalle kommunens krav på sakskostnader i forbindelse med at søksmål og anke mv. trekkes.

I spesielle tilfeller kan den enkelte byråd, styret for kommunale foretak, etatssjef og bydelsdirektør, i sak innenfor sitt ansvarsområde, ettergi sakskostnader kommunen er tilkjent. Kommuneadvokatens anbefaling må foreligge før fullmakten benyttes.

Det kan kun besluttes å frafalle sakskostnader når virksomheten selv dekker Kommuneadvokatens kostnader, eller det er innhentet samtykke fra Kommuneadvokaten.

11 Fullmakt til å tilstå billighetserstatning – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.6

Fullmakt til å tilstå billighetserstatning, erstatning på ikke-rettslig grunnlag ut fra konkret rimelighet, videredelegeres til:

a) den enkelte byråd innenfor dennes ansvarsområde:

Krav til og med 7.1 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Spørsmål om erstatningsplikt skal forelegges Kommuneadvokaten når kravet overstiger 0.5 G.

b) Til styret i kommunalt foretak:

Krav til og med 7.1 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Spørsmål om erstatningsplikt skal forelegges Kommuneadvokaten når kravet overstiger 0.5 G.

c) Til etatssjef og bydelsdirektør:

Krav til og med 0.3 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Spørsmål om erstatningsplikt skal forelegges Kommuneadvokaten når kravet overstiger 0.1 G.

12 Fullmakt til å avgjøre dekning av advokatutgifter til kommunalt ansatte – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 10.7

Byråden for finans får fullmakt til å avgjøre om kommunen skal dekke utgifter til advokat når det blir tatt ut søksmål mot en tjenestemann for forhold som har tilknytning til tjenesten.

13 Fullmakt vedrørende konfliktrådsbehandling – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 11

På de vilkårene som fremgår av annet avsnitt, har de angitte nedenfor fullmakt til å foreslå, samtykke til og eventuelt godkjenne eller forkaste resultat av konfliktrådsbehandling:

a) den enkelte byråd innenfor dennes ansvarsområde:

Krav til og med 71 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

b) styret for kommunale foretak:

Krav til og med 71 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 1 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

c) etatssjef og bydelsdirektør:

Krav til og med 14 G når saken ikke har prinsipiell betydning. Når kravet overstiger 0.2 G, skal saken forelegges Kommuneadvokaten.

Fullmakten i første avsnitt gjelder bare for saker hvor:

- a) kommunen er den fornærmede part, og
- b) saken gjelder materielle skader, slik som for eksempel naskeri, tyveri, skadeverk og hærværk.

Eier og leietager av kommunal eiendom avklarer seg imellom i den enkelte sak på grunnlag av leieavtalen hvem som skal gå i megling i konfliktråd.

14 Påtalebegjæring og anmeldelse til politi – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 12

Fullmakt til å begjære påtale og til å anmelde mistanke om straffbart forhold til politiet på vegne av kommunen, i saker som ikke har prinsipiell betydning, videredelegeres til:

- a) den enkelte byråd innenfor dennes ansvarsområde.
- b) styret for kommunalt foretak, etatssjef og bydelsdirektør, forutsatt at det ikke foreligger særlige grunner som tilsier at beslutning om anmeldelse bør treffes av politisk nivå.

15 Fullmakt til å vedta forelegg og administrative gebyr – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 13

Den enkelte byråd har, innenfor sitt ansvarsområde, fullmakt til å vedta forelegg og administrative gebyr i saker som ikke er av prinsipiell betydning. Fullmakten kan videredelegeres, men ikke for forelegg eller gebyr over 0,05 G.

16 Fullmakt til å begjære konkurs – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 14

Styret for kommunalt foretak, etatssjef og bydelsdirektør har, innenfor sitt ansvarsområde, fullmakt til å fremsette konkursbegjæring på kommunens vegne, når saken ikke har prinsipiell betydning.

17 Fullmakt til å utsette foreldelsesfrister – videredelegering etter rettsinstruksens punkt 15

Den enkelte byråd, styret for kommunalt foretak, etatssjef og bydelsdirektør har, innenfor sitt ansvarsområde, fullmakt til å ikke påberope foreldelse og til å gi utsettelse av foreldelsesfrister.

DEL 4 Utfyllende bestemmelse om Innkrevingssetaten

18 Særnamsmyndighet og skriftlig behandling av klager og innsigelser

Innkrevingssetaten har fullmakt til å utøve kommunens utvidede motregningsrett, avholde forretning for utleggspant og beslutte utleggstrekk i samsvar med skattebetalingsloven kapittel 13 og 14 når loven legger slik myndighet til kommunen.

Innkrevingssetaten behandler saker om klager og innsigelser som gjelder motregning, utleggspant, lovbestemt pant og utleggstrekk for tingrett og anker for lagmannsrett, så lenge behandlingen er skriftlig.

2. Punkt 10.5 første ledd i bystyresak 43/20, Revidert rettsinstruks for Oslo kommune, endres til å lyde: «Byrådet kan frafalle sakskostnader i forbindelse med at søksmål/anke mv. trekkes. Byrådet kan også, *i spesielle tilfeller*, ettergi sakskostnader kommunen er tilkjent», jf. bystyresak 43/20 vedtakspunkt 2.
3. Revidert rettsinstruks for Oslo kommune, vedtatt av bystyret i sak 43/20, med endring i denne sakens vedtakspunkt 2, trer i kraft straks.
4. Delegeringsvedtak med hjemmel i bystyrets sak 10/2001 Rettsinstruks for Oslo kommune oppheves.
5. Vedtak i byrådssak 1051/89 og rundskriv 56/90 oppheves.

Byrådslederens kontor, den 30.03.2023

Raymond Johansen

Byrådet tiltrådte innstillingen fra byrådslederen

Byrådet, den 13.04.2023

Raymond Johansen